

Tirolska Deklaracija o najboljoj praksi u planinskim sportovima

*“Pomerite svoje granice,
produhovite se i
krenite ka vrhu! “*

Tirolska deklaracija o planinskim sportovima

U prošlosti je zajednica planinara i penjača bila manja i tesno povezana, tako da je bilo vrlo prosto diskutovati o etici, pravilima ponašanja i merilima za vrednovanje uspona. Danas, broj ljudi koji se bave različitim planinskim sportovima brzo raste. Putovanja sa kontinenta na kontinent su sve jednostavnija i primenjuje ih mnogo više ljudi nego pre 10 godina. Tradicionalni način prenošenja vrednosti planinarstva i alpinizma na mlade se već pokazao. Zato je nužno da uobličimo i zapišemo naše zajedničke vrednosti, etiku i merila. Samo tako ćemo u planinama sačuvati ono što nam svima mnogo znači.

Doug Scott

Tirolska deklaracija - uvodna napomena

Sa temom „Budućnost planinskih sportova“ organizovan je skup u okviru manifestacije međunarodne godine planina od 6. do 8. septembra 2002. u Innsbruck-u. Skup su organizovali zajedno austrijski i nemački planinarski savez i tirolska pokrajinska vlada, a suorganizator je bila međunarodna planinarska organizacija UIAA. . Među govornicima su bila i najveća imena iz sveta alpinizma: Doug Scott, Chris Bonnington, Tom Frost, Alex Huber, Reinhold Messner, Marko Prezelj, Lyn Hill... Na kraju skupa su predstavnici planinarskih udruženja iz raznih krajeva sveta, potpisali „Tirolsku deklaraciju“ – dokument koji predstavlja temelj etičnog ponašanja i merilo za vrednovanje sportskih dostignuća u planinama.

U svetu se planinarenjem, sportskim penjanjem, alpinizmom, trekingom i turnim smučanjem bave milioni ljudi. U mnogim državama su planinske aktivnosti značajan sastavni deo života.

Malo koja aktivnost se temelji na tolikom broju različitih motiva i ciljeva kao planinarenje. Planinarenje, u svojim različitim oblicima, ljudima omogućava da dostignu krajnje granice svojih mogućnosti, a s druge strane predstavlja jedinstven način rekreacije, obogaćuje naš život i čini nas srećnijim. Motivi za odlazak u planine i penjanje su veoma različiti: od čisto zdravstvenih i kondicijskih, preko čistog uživanja u pokretima, kontakta s prirodom i ljudima, do potrage za avanturom, odlaska u nepoznato i otkrivanje novoga. Ova deklaracija, koju su na zasedanju u Innsbruck-u potpisali najugledniji predstavnici planinarstva iz raznih zemalja, sadrži niz etičkih načela i merila vrednosti koje postavljaju temelj dobrom ponašanju u planinama u 21. veku. Tirolska deklaracija nije pravilnik niti skup instrukcija već:

- ustanovljava osnovne vrednosti planinarenja i planinskih sportova
- ustanovljava načela i merila vrednosti u planinama
- ustanovljava etička merila za postupanje u kritičnim situacijama
- ustanovljava etička načela i merila po kojima javnost ocenjuje i kritikuje postupke planinara i alpinista u planinama
- služi najpre mladima da spoznaju vrednosti planinarenja

Jedan od ciljeva Tirolske deklaracije je da upozna javnost sa ljudima koji odlaze u planine i stene i pokaže kakve čudesne mogućnosti nude planine i planinske aktivnosti za lično duhovno uzdizanje, lepe doživljaje i dostizanje ličnih ciljeva, a s druge strane za upoznavanje i poštovanje drugih planinara, drugih kultura i iznad svega prirode.

Tirolska deklaracija nije nastala preko noći. Oblikovana tako da odgovara savremenom čoveku, shvatanjima i načinu života, ona predstavlja zapis etičkih načela i vrednosti na kojima se zasniva planinarska kultura i navodi mnoga nepisana pravila na kojima se već dugo temelji ponašanje planinara. Neke tačke Tirolske deklaracije se odnose na aktivnosti vrhunskih alpinista koji teže ka ekstremnim podvizima i dostignućima, ali je većina njenog sadržaja namenjena upravo svima koji idu u planine. Načela Tirolske deklaracije važe za sve – za šetače, planinare, trekere, penjače, alpiniste i turne smučare, nezavisno od nacionalnosti, vere ili individualnih sposobnosti.

Pomerite svoje granice, produhovite se i krenite ka vrhu!

Tirolska deklaracija je poziv svima koji idu u planine:

- da prihvate rizik i time odgovornost za svoje postupke
- da usklade svoje ciljeve sa svojim mogućnostima i opremom
- da postupaju časno i o svojim dostignućima izveštavaju pošteno
- da nastoje da se pravilno ponašaju u svim situacijama i da nikada ne prestanu da uče
- da budu tolerantni, promišljeni i da se pomažu međjusobno
- da poštuju i štite netaknutu prirodu planina i stena
- da podrže lokalno stanovništvo u njegovoj težnji za istrajnošću, razvoju i boljim životom

Tirolska deklaracija se zasniva na sledećim vrednostima:

- **Ljudsko dostojanstvo** – Kao ljudi se radjamo slobodni, s istim pravima. Prema svim ljudima treba da se ponašamo u duhu bratstva. To posebno važi za odnose medju polovima.
- **Život, sloboda i sreća** su osnovna prava svakog čoveka. Dužnost svih koji idu u planine je da drugima priznaju pravo na život, slobodu i sreću, te da se trude da zaštite ta prava lokalnog stanovništva u planinskim oblastima.
- **Nedodirljivost prirode** – Zaštita prirode spada u osnovne vrednosti planinarenja. Kao planinari smo obavezani da zaštitimo ekološku vrednost i prirodne osobine planina i stena širom sveta. To znači da moramo zaštititi ugrožene vrste flore i faune, njihove ekosisteme i biotope.
- **Solidarnost** – Planinske aktivnosti omogućuju spoznaju sebe i ljudi oko sebe, kao i prijateljstvo, međusobno delovanje i pomoć nezavisno od pola, starosti, nacionalnosti, individualnih sposobnosti, društvenog statusa, vere ili opredeljenja.
- **Samospoznaja i samoaktuelizacija** – Planinarenje i planinski sportovi omogućuju svakoj osobi da spozna sebe samu, svoje sposobnosti i mogućnosti, da dostigne postavljene ciljeve i širi svoje vidike.
- **Istina** – Potraga za Istinom je jedna od najlepših osobina planinara i uslov za vrednovanje dostignuća ljudi i tima. **Bez potpunog istinoljublja je vrednovanje dostignuća u planinama nemoguće.**
- **Kvalitet** - Planinske aktivnosti omogućuju da čovek razvije svoje sposobnosti do krajnjih granica i ostvari ciljeve koji možda nekima izgledaju nedostižni. Težnja ka savršenstvu i traženje novih granica je pravo svakoga ko se bavi planinskim sportovima.
- **Avantura** – Planinski sportovi nisu bezopasni! Rizik lako smanjujemo do određene mere razumnim rasudjivanjem i procenama, veštinama i ličnom odgovornošću. Raznolikost planinskih aktivnosti omogućuje svakome da se upusti u avanturu prema svojim mogućnostima.

Tirolska deklaracija

(Članovi i preporuke)

Član 1 – Lična odgovornost

Planinari i alpinisti se bave sportom u prirodi, gde pomoć u slučaju nezgode može biti nedostupna. Imajući to u vidu, oni vrše uspone kojima su dorasli i svesni su da:

- **svoju sigurnost moraju sami sebi da obezbede**
- **se bave ovom aktivnošću na sopstvenu odgovornost**
- **svojim postupcima ne smeju ugrožavati sigurnost drugih ljudi ili prirode**

1. Svoje ciljeve birajmo prema svojim mogućnostima i mogućnostima drugih članova ekipe s kojima smo u planini kao i prema uslovima na terenu. Odustajanje od uspona nekad može biti prava odluka.
2. Pred uspon treba da se uverimo da li smo dovoljno spremni za naš cilj, da li smo pažljivo proučili i isplanirali uspon i da li smo prostudirali sve mogućnosti.
3. Za uspon moramo imati svu potrebnu opremu i moramo znati kako se ona koristi.

Član 2 - Timski duh

Pojedinci u planinarskoj ili alpinističkoj grupi moraju biti spremni da se prilagode potrebama svog tima i moraju svoje lične ciljeve podrediti sposobnostima svih članova tima.

1. Svaki član ekipe mora voditi računa i o drugima i preuzeti deo odgovornosti za svoju bezbednost i bezbednost ostalih članova grupe.
2. Nijedanog člana ekipe ne smemo ostaviti samog ako se time rizikuje njegovo zdravstveno stanje.

Član 3 – Solidarnost alpinista i planinara

Svakome koga srećemo u planinama ili stenama smo dužni da ukažemo jednako poštovanje. Ni u najvećoj divljini ni u stresnim situacijama ne smemo zaboraviti da druge planinare moramo tretirati onako kako bismo želeli da drugi nas tretiraju.

1. Činimo sve što je u našoj moći da druge ne bismo doveli u opasnost i upozorimo druge o potencijalnim opasnostima.
2. Pobrinimo se da u planinama niko ne bude diskriminiran ili zapostavljen.
3. Kao posetioci planina, poštujemo pravila lokalnog stanovništva i planinara.
4. Pobrinimo se da što manje ometamo druge planinare ili alpiniste. Onima koji su brži od nas, ljubazno dozvolimo da nas preteknu. Ne zadržavajmo se predugo u penjačkim smerima ako na uspon kroz njih čekaju i drugi.
5. Naši izveštaji o izvršenim usponima i popetim smerima moraju biti pouzdani i istiniti.

Član 4 – Posete drugim zemljama

Nikako ne smemo zaboraviti da smo u drugim državama gosti. Prema domaćem stanovništvu ponašajmo se s poštovanjem, poštujemo njihove svete oblasti i nedodirljivost

njihovih svetih planina. Potrudimo se da naša poseta bude od koristi lokalnom stanovništvu i korak ka njihovom boljem životu. Upoznavanje i razumevanje tuđih kultura i načina života je važan deo planinarskog i alpinističkog iskustva u inostranstvu.

1. Prema domaćinima se ponašajmo ljubazno, uljudno i s poštovanjem.
2. Poštujemo sve zabrane penjanja na određene vrhove i po određenim stenama koje važe u toj državi.
3. Preporučljivo je da se pre posete drugoj državi upoznamo sa njenom istorijom, društvom, kulturom, političkom strukturom, umetnošću i verom. Na taj način ćemo bolje razumeti domaće stanovništvo i njihove planine. U slučaju da dodje do političkih nemira, poštujemo zvanična saopštenja.
4. Veoma je poželjno da poznajemo tuđi jezik barem na nivou osnovne komunikacije: pozdrave, zahvaljivanje, nazive dana u sedmici, brojeve... Zapanjujuće je videti kako ovo malo zalaganje poboljšava kvalitet komunikacije. Time doprinosimo boljem razumevanju medju različitim narodima i kulturama.
5. Nikad ne propustimo priliku da svoje penjačko i planinarsko znanje podelimo sa domaćinima ako ih to interesuje. Pridružiti se domaćoj ekspediciji je najbolji način za razmenu iskustava.
6. Po svaku cenu izbegavajmo da povredimo verska osećanja koje gaji lokalno stanovništvo. Na primer, ne treba svojim oblačenjem da kršimo norme ponašanja u tuđoj zemlji. Ako neke od normi i ne razumemo, ponašajmo se tolerantno i s poštovanjem.
7. Trudimo se koliko možemo da pomognemo domaćinu ukoliko mu je pomoć potrebna. Često je lekar ekspedicije u prilici da pomogne akutno oboleloj osobi.
8. Da bismo pomogli razvoj planinarske delatnosti u pojedinim oblastima, kupujemo njihove lokalne proizvode i angažujemo lokalne planinske vodiče i pomoćnike.
9. Ako je moguće, pomozimo domaćem stanovništvu da razvije različite delatnosti koje će doprineti njegovom trajnom razvoju i boljem životu.

Član 5 – Odgovornost planinskih vodiča i vodja planinarskih grupa

Svaki profesionalni planinski vodič i svaki vodja planinarskih grupa mora znati i razumeti svoju ulogu i odgovornost kao i prava i slobodu drugih grupa i pojedinaca. Vodiči moraju biti sposobni za svoje dužnosti, moraju poznavati zahtevnost ture koju vode, opasnosti i rizik u planini, moraju imati dovoljno iskustva i moraju vladati svim potrebnim veštinama, moraju imati svu potrebnu opremu, stalno proveravati stanje u planini i vremenske uslove.

1. Gorski vodič ili vodja grupe mora upozoriti sve članove o objektivnim opasnostima na planini. Ako su članovi grupe dovoljno iskusni treba uzeti u obzir njihovo mišljenje prilikom donošenja odluke.
2. Izabrana tura ili smer moraju biti primereni sposobnostima grupe tako da svi mogu lako napredovati i uživati.
3. Vodič ne sme oklevati ukoliko planirana tura prevazilazi njegove mogućnosti – bez odlaganja mora uputiti klijente drugom vodiču boljem od sebe i nikako ne sme kriti svoje slabosti. Svi članovi grupe moraju upozoriti ostale ako misle da je rizik na usponu prevelik i da treba promeniti prvobitni plan.
4. Prilikom zahtevnih visokogorskih uspona, što se odnosi na uspone na visoke vrhove Himalaja i drugih visokih planina, vodič mora pred uspon proveriti da li su članovi grupe, kada im je pomoć drugih nedostupna, sposobni da samostalno reše problem ukoliko su težine na usponu veće od očekivanih. Vodič mora upozoriti članove grupe da je njegova pomoć na tako zahtevnim turama i usponima vrlo ograničena.

5. Domaći vodiči su dužni da saradjuju sa kolegama koji dolaze iz drugih oblasti i da ih obaveste o lokalnim specifičnostima, opasnostima i trenutnom stanju na terenu.

Član 6 – Nepredvidljive okolnosti, smrt i umiranje

Da bismo pravilno reagovali u slučaju nesreće, teških povreda ili smrti partnera u navezi ili člana grupe, moramo jasno znati rizik i zahtevnost svoje delatnosti. Moramo biti spremni, sposobni i opremljeni za pomoć partneru i u najtežim situacijama. Svaki član planinarske ili alpinističke grupe mora biti spreman da pomogne drugima, a u slučaju nesreće da bude spreman da se suoči sa posledicama tragičnog događaja.

1. Pomoć unesrećenim planinarima mora imati apsolutnu prednost u odnosu na dostizanje ličnih, ranije zacrtanih ciljeva. Spašavanje života ili ublažavanje posledica povrede partnera u navezi ili člana grupe je neuporedivo dragocenije od penjanja vrha ili smeri.
2. Ukoliko pomoć sa strane nije dostupna prilikom nesreće, a mi smo u prilici da pomognemo, treba da pružimo pomoć povredjenom sve dok time ne ugrožavamo i sopstvenu sigurnost.
3. Teško povredjenoj osobi ili osobi koja umire, smo dužni da ponudimo svu pomoć i udobnost, smanjimo bol i pokušamo da je održimo u životu.
4. U slučaju da dodje do smrti na zabačenim mestima, odakle telo pokojnika nije moguće transportovati u dolinu, potrebno je sastaviti tačan zapis o tragičnom događaju, lokaciji tela i identifikaciji pokojnika kao i o okolnostima pod kojima je došlo do smrti.
5. Lične stvari pokojnika kao što su lični dokumenti, foto-aparat ili kamera, dnevnik, fotografije, pisma i sl. treba zaštititi i predati rodbini pokojnika.
6. U slučaju smrti nije dozvoljeno javno objaviti fotografije pokojnika bez saglasnosti pokojnikove porodice.

Član 7 – Pristup i zaštita priroda

Verujemo da je odgovorno kretanje po planinama i stenama pravo svakog čoveka. Svojom delatnošću se moramo baviti na takav način da ne ugrožavamo prirodu oko sebe i moramo aktivno voditi računa o zaštiti prirode. Poštujemo zabrane kretanja i penjanja u oblastima pod zaštitom u dogovoru sa organizacijama koje se bave očuvanjem prirode.

1. Poštujemo pravila ponašanja u planinama i stenama koja omogućavaju život biljnih i životinjskih vrsta u njima. Upozorimo i ostale planinare da postupe isto. Izbegavamo da pravimo buku i na taj način smanjimo štetni uticaj na život flore i faune.
2. Ako je moguće, koristimo javni prevoz ili minimalni broj vozila u dogovoru sa ostalim članovima grupe kako bismo minimizirali saobraćaj na putevima.
3. Da bismo izbegli eroziju zemljišta i uznemiravanje biljnih i životinjskih vrsta, trudimo se da na pristupu smeru i silazu koristimo već formirane staze. Ako nema puta, izaberimo stazu tako da najmanje štetimo okolini.
4. U sezoni parenja i gneždenja poštujemo zabrane koje za određena planinska područja izriču organizacije za očuvanje prirode. O zabranama obavestimo i druge planinare i savetujemo ih da poštuju pravila.
5. Kada se odlučimo za prvenstveni uspon ili pristup u nepoznatim predelima, pazimo da ne ugrozimo biotope i retke vrste flore i faune.
6. Pri pravljenju novih staza ili prilikom produžavanja postojećih kao i prilikom opremanja penjačkih smeri smo dužni da učinimo sve da što manje narušavamo prirodu. Svako boltovanje klasičnih smeri treba vrlo pažljivo odmeriti.
7. Pri postavljanju osiguranja, trudimo se da ne oštetimo stenu.

8. U dolinu odnesimo, ne samo svoje otpatke već i one koje su u prirodi za sobom ostavili drugi.
9. Tamo gde nema uredjenih sanitarija, telesne potrebe obavljajmo na mestima koja su dovoljno udaljena od kampova, izvora, potoka, reka, jezera i to učinimo tako da najmanje ugrozimo ekosistem. Izbegavajmo da radimo nešto što bi smetalo drugim ljudima ili njihovim osećajima za estetiku. U oblastima koje su vrlo posećene, a u kojima se organske materije sporo razgrađuju, na primer u baznim kampovima i na glečerima, svoje otpatke i fekalije pokupimo i odnesimo sa sobom u dolinu.
10. Pobrinito se da prostor na kojem se održavao tabor ostane čist. Za odlaganje otpadaka uredimo poseban prostor koji omogućava da kasnije sve otpatke lako ponese sa sobom. Sva penjačka oprema – fiksna užad, boce s kiseonikom, šatorii ostala oprema, moraju biti odstranjena s planine nakon završetka akcije.
11. Pažljivo trošimo energetske izvore. Naročito u zemljama sa malo šuma, izbegavajmo delatnosti koje bi povećale potrebu za sečom i paljenjem drva. U oblastima gde su šume ugrožene moramo imati sa sobom dovoljno drugog goriva da opskrbimo sve članove grupe uključujući i domaće vodiče i pomoćnike bez da sečemo i palimo drva iz okoline.
12. Treba izbegavati helio-turizam tamo gde time ugrožavamo prirodnu ili kulturnu baštinu.
13. Ako dodje do konflikta u pogledu pristupa pojedinim oblastima, moraju se svi zainteresovani – vlasnici zemljišta, zvanične ustanove, društvo – posavetovati i potražiti zajednički dogovor prihvatljiv za sve.
14. Aktivno učestvujmo u ostvarenju takvih dogovora tako što ćemo se potruditi da dogovor objavimo u javnosti i postavimo potrebnu obaveštajnu i interpretacijsku infrastrukturu.
15. Kao ljudi i kao članovi planinarskih društava i drugih organizacija se na političkom planu aktivno zalažimo za očuvanje prirode.

Član 8 – Stil

Kvalitetno planinarsko iskustvo koje stičemo i način na koji rešavamo neki problem važniji su od toga da li smo ga rešili ili ne. Trudimo se da ne ostavimo za sobom trag da smo bili na planini.

1. Cilj je da sačuvamo **originalni karakter** svih uspona, a naročito onih sa velikim istorijskim značajem. To znači da penjači ne treba da **povećavaju broj fiksnih užadi** i klinova na postojećim rutama. Izuzetak je ako se postigne lokalni konsenzus, uključujući i saglasnost prvih penjača, da se promeni nivo fiksne zaštite stavljanjem nove opreme ili otklanjanjem postojeće.
2. Poštujemo razlike u tradiciji medju regionima. Ne smemo nametati našu tačku gledišta drugim penjačkim kulturama niti treba da prihvatamo nametanje tuđih.
3. **Stene i planine su ograničeni resurs** za avanturu koji treba da dele mnogi penjači različitih interesa i mnoge generacije koje tek treba da dodju. Treba da shvatimo da će buduće generacije tražiti **nove** pobude i motive za avanturu na istim tim ograničenim resursima. Treba da se ophodimo prema stenama i planinama na način na koji nećemo smanjiti mogućnosti resursa u budućnosti.
4. U regionima gde su boltovi dozvoljeni, poželjno je čistiti rute, delove penjališta ili cela penjališta od boltova da bi se sačuvale mogućnosti za avanturu u budućnosti i da bi se pokazalo poštovanje prema tuđim penjačkim interesima.
5. Korišćenje prirodnih osiguranja može biti jednako zabavno rekreativcima kao i korišćenje boltova. Penjači treba da nauče da koriste prirodna osiguranja i treba da budu svesni da to obezbedjuje dodatnu avanturu i iskustvo bez smanjenja sigurnosti.

6. U slučaju sukoba interesa među članovima grupe, penjači treba da reše problem dialogom i na taj način ne ugroze uspeh tima.
7. **Komercijalni pritisak ne sme nikada da utiče na etiku penjača.**
8. Dobar stil na visokim planinama implicira **nekorišćenje fiksne užadi**, uzimanje dopinga ili boca sa **dodatnim kiseonikom**.

Član 9 – Prvenstveni usponi

Prvenstveni uspon u planini je kreativan posao. Prvenstveni uspon mora biti izvršen tako da poštuje lokalne penjače, tradiciju i način penjanja u toj oblasti, a niučemu ne sme ugrožavati vrednost ni potrebe budućih generacija alpinista i penjača.

1. Prvenstveni usponi moraju biti izvedeni na, prema prirodi **pošten** način i u skladu sa lokalnom penjačkom tradicijom, željama vlasnika zemljišta i duhovnim vrednostima domaćina.
2. Ne narušavajmo stenu **klesanjem** ili dodavanjem **novih** hvatova.
3. U planinama mora biti prvenstveni uspon izvršen **bez top-rope** osiguravanja ili prethodnog **opremanja smera** spuštanjem odozgo niz uže već samo **vodjenjem** od podnožja do vrha smera.
4. Nakon poštovanja svih lokalnih tradicija, na autorima prvenstvenih uspona je da odrede nivo fiksne zaštite – užadi, klinova i sl.- poštujući član 8 deklaracije.
5. U oblastima pod zaštitom, u divljim predelima ili u prirodnim rezervatima treba upotrebu boltova minimizirati.
6. Bušenje stene i stavljanje boltova treba minimalno koristiti u prvenstvenim usponima u kojima ima tehničkog penjanja. Boltovi treba da se izbegavaju čak i na sidrištima osim ako nije apsolutno neophodno za bezbednost penjača.
7. Alpinističke smeri treba ostaviti u prirodnom stanju, koristeći samo prirodna osiguranja gde god je moguće i koristeći boltove samo kada je neophodno i u skladu sa lokalnom tradicijom.
8. Treba poštovati samostalnost smeri koje se nalaze u blizini i smeri s kojima naša prvenstvena smer deli zajednički deo.
9. O izvršenom prvenstvenom usponu treba izveštavati detaljno i pravilno. **Podrazumeva se iskrenost** penjača dok se ne dokaže suprotno.
10. Visoke planine su ograničeni resurs – posebno u najvišim planinama se zalažimo da koristimo najkvalitetniji stil penjanja.

Član 10 – Oglašavanje, sponzorstvo i odnos javnošću

Odnos izmedju sportista i njihovih sponzora mora biti profesionalan i mora garantovati najbolje uslove za odgovoran odnos prema planinskim sportovima. Svaki sportista koji se bavi planinskim sportovima je dužan da se o svojim uspesima istinito oglašava u javnosti i medijima.

1. Sportista i sponzor moraju postići dogovor o zajedničkom cilju. Raznolikost planinskih sportova zahteva vrlo jasnu identifikaciju specifičnog iskustva i sportiste i sponzora da bi se postigli najbolji uslovi za ostvarenje obostranog cilja.
2. Da bi penjači i vrhunski alpinisti stalno bili spremni i da bi napredovali moraju imati garantovanu stalnu pomoć pokrovitelja. Zato je vrlo važno da sponzor sportisti ne okrene ledja i da ga ne ostavi na cedilu čak i nakon niza neuspeha. Ni pod kojim okolnostima, sponzor ne sme vršiti pritisak na penjača u ispunjavanju cilja.

3. Da bi sportistima garantovali stalnu prisutnost u medijima, treba uspostaviti čist način komuniciranja i zadržati ga.
4. Penjači i alpinisti su dužni da o svojim uspjesima izveštavaju istinito i objektivno. Iskreno i tačno izveštavanje ne doprinosi samo ugledu penjača već ugledu planinskih sportova u javnosti.
5. Vrhunski penjači i alpinisti su dužni da putem svojih veza sa javnošću, medijima i sponzorima uvek i svuda zastupaju etiku, stil, odgovornost prema prirodi i društvu u skladu sa Tirolskom deklaracijom.

Preveo sa slovenačkog:

Igor Skender